

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kolozsvár, St. Baron utca (Brassai-utca) 16

Telefon: 222 és kiadóhivatal: 227, 228 és 1947

1927. Jan. 13. — — — 222

Éves ábrák ára pályaudvar: 222

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

★

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ek 40.—
Egy szám — — — 3.—

1927 január 13 Csütörtök

Ciuj-Kolozsvár X évfolyam 9 szám

5687 Söbat 10

Oceánon innen, oceánon túl

— Külpolitikai figyelő —

Mázsás események sodrából nehéz kiragadni azokat, melyek legélénkebben tükrözik vissza a világ gyorsan változó külpolitikai arculatát. A legutóbbi események korántsem igazolják Lloyd George epimaniát, melyvel a nemzetek gazdasági és politikai kapcsolatait itélte meg. Forrongó hullámok látszik ma az egész világra, melyek a legélesebb érdekek belső utárait tükrözik. Új és új csoportosulások, új és új orientációk abroncsa fonódik a széthulló régi érdekeltségek köré, bomlanak a régi keretek, hogy új kombinációk megvalósításának engedjék át a teret.

reakciós német kormány megalakulását, mely Briand külpolitikai pacifismusa ellen irányulna. Ezt bizonyítja Curdus dezignált miniszterelnök kabinetalkotási sikertelensége is, mely egyben a német jobboldali orientáció sikertelenségét is jelenti.

Briand tehát ma az európai külpolitika és a francia belpolitika verhetetlen bajnokának látszik, aki — a jelek szerint — nemsokára halálra fog mérni Poincaré és Poincaré fértalával egyidejűleg a német nacionalisták azon szándékára, hogy Stresemann a német-francia közeledés ügyében tett eredményeit megsemmisítsék.

A történelem sardon természetű tanulságai között elsőrangú helyet biztosított magának az Unió jelenlegi megatartása, melyet a nicaraguai forradalom menését akarja a maga kíméletlen anyagi érdekeinek biztosítására befolyásolni.

Az a körülmény, hogy az Unió a nicaraguai felkelők leverésére csapa okat szállított partra,

a legkíméletlenebb arculapása a népek önrendelkezési jogának, a hírhedt Monroe-elvnek, annak a „demokráciának“ melyet hiszékeny és kritikátlan emberek az Unió egyik legsarkalatosabb politikai doktrínájaként hangsúlyoznak ki, sajnos, még ma is. Az Unió liberalizmusa a valóságban minden szegénykezés nélkül támadt egy liberális forradalom ellen, melyhez tulajdonképpen semmi köze nem volt és nem lehet.

Csak egészen elvakult emberek hiszik tehát még, hogy az Unió demokráciája tényleg demokrácia és liberalizmusa valóban liberalizmus. Az Unió liberalizmusa és demokráciája egy kegyetlenül kapzsi aró lárva, egy zárt érdekszövetség, melynek színe előtt minden olyan liberalizmus kompromittálva van, mely nem támogatja a dollármilliomosok nyers anyagi érdekeit.

Nicaraguán keresztül az Unió a mexikói petróleum koncessziókért harcol, mintahogyan a Calles elleni katolikus forradalmat is a tulajdonában protestáns Unió diplomáciája pénzei és szervezi. Nem elvi alapon, az bizonyos. A petróleumforrásokért fesszál a küzdelem, hogy milyen „nemzet“ eszközökkel, — azt az események és tettek igazolják.

A mexikói kormány letartóztatta az összes katolikus püspököket és érsekeket

Veres harcok dúlnak a katolikus forradalmárok és a kormány-csapatok között

Mexikó, január 13. A katolikus lakosság forradalma újból fellángolt és több tartományban rendkívül nagyarányúvá növekedett. Jalisco államban, Copulac helységben harc közben a polgármestert, egy kerületi képviselőt és tizenkilenc embert megölték a forradalmárok, ötöt pedig súlyosan megsebesítettek. Torreóban a kormánycsapatok nyolc embert agyonlőttek. Turangó államban a forradalmárok a kormánycsapatokat elűzték. A rendőrség letartóztatta az „United Presse“ és az „Associated Press“ tudósítót, mert hamis információkat küldtek lapjaiknak.

Egyes hírek szerint letartóztatták Mexikó összes katolikus püspökeit és érsekeit.

Teljes kudarcra végződött Curtius kormányalakítási akciója

A centrumpart ejtőutasító kommunikeje. Feloszlata előtt a német birodalmi gyűlés

(Berlin, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német politikai világ még mindig nem jutott nyugvópontba. A jelek szerint a kormányalakítással megbízott Curtiusnak nem fog sikerülni a polgári koncentráció létrehozni, mert egy a centrumpart, mint a demokraták elutasító magatartást tapasztalnak vállalkozásával szemben. Egyelőre Curtius még folytatja tárgyalásait az egyes pártokkal, így Westarppal, a német nemzetiek vezérével, ezek azonban szintén nem biztatnak sikertel. A berlini politikai életben Curtius kudarcra miatt az a vélemény alakult ki, hogy mintán egy szilárd kormányösszeállítás létrehozása lehetetlené vált, nem marad más hátra, mint a birodalmi gyűlés feloszlata.

Berlin, január 12. A centrumparti elnökség, három és félórás ülés után, amelyen Marx birodalmi kancellár is jelen volt, a következő kommunikejt adta ki: „A centrum parti vezetőség egyhangúlag azon a véleményen van, hogy Curtius kabinetalkotási kísérletei sikeres bel- és külpolitikai nehézségeket okozhat. Eppen ezért a pártvezetőség nem volt abban a helyzetben, hogy határozatot hozhatott volna, mert előbb meg fogja hallgatni magát a pártot.“

Parlamenti körökben a centrum part vezetőségének határozata nagy felháborítást keltett. A határozatot általában úgy itélik meg, hogy a párt semmiféle irányban nem köti le magát. Parlamenti körökben valószínűnek tartják, hogy

a centrum-part holnap, a döntő pártülés előtt még megbeszélést fog tartani a szocialdemokratákkal és a német nemzetiekkel.

MAGYAR SZINHÁZ

Szombaton este 8 órakor

Bob herceg, Gal baba, Aranyvíz, szerróinek, Husza Jenőnek és Martos Ferencnek legújabb operettje:

Hajtóvadászat

Főszereplők:

Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladar, Leóvay Leó.

Ingyen olvasta Erdély legjobban szerkesztett napilapját, ha kivágja az UJ KELET szelvényét és vásárol vele.

A francia szenátorválasztásoknak nemcsak belpolitikai, hanem külpolitikai vonatkozásai is plánsnak és szenzációknak az eredményei. A francia radikalizmusnak kétségtelen szerenőseje van azaz, hogy ma Franciaország legtehetősebb politikusi állanak az élén, akik nemcsak a belső politikai helyzet tekintetében maxsáznak ki az európai demokrácia többi veér i közül, hanem elgondolásait gyakorlati kivitelesben is. A szenátorválasztás különös szenzációja egyébként Millerand kiutazás, akia ezzel a bukással az szeméaruló végzete teljesedik be.

Briand győzelme Poincaré felett most már véglegesen látszik, ami lényegesen fogja befolyásolni a német belpolitikai helyzet kialakulását is. A meg-rövidült francia baloldallal szemben lehetetlen elképzelni egy nacionalista-

17. január 12
ESEK
vastagabb betű
40 lej. Allást-
dírdetése díja
díja 250 lej, elő-
omban 8 dunam
é-uj parcella ol-
ió. Erdekldők-
házo-isszl szol-
m Zsigmond,
Aurel Vlaicu 51.
2258
Jhullás
torpa ellen leg-
bb szer az
ger-Petrol
ó minden gyógy
ban és drogue-
riában.
A legmag-
bi aron vásárol a
cámul
és evőszköz-
uj, Str. Jorga
11-a.
et
zet
mnyomda,
Fik: Timi-
erey No. 8.
eletben
sz. alatt
let
lámprótt
0-100 dbig
HOLLANDER
VÖK
LBEN
P

Meghalt a fajvédelem első „tudományos” megalapítója

Houston Stewart Chamberlain hetvenéves korában meghalt

(Berlin, jan. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Meghalt Houston Stewart Chamberlain Bayruthban és ezzel az angolnevű német íróval sirba szállott ama „uttorok” egyike, akik „történelmi és filozófiai alapon” akarták igazolni politikai fajelméletüket és antiszemitizmusukat. Az „érja világnézis” apostola volt ez az angol származású ember éppen úgy, mint ahogy a magyar fajvédelem irodalmi zászlóhordozói a Kádár-Grechlich Lehelék és a Lendvai Lehelnek sem voltak magyarok, hanem közvetlen felmenő ágban bábeli svábok, illetve dunánúli németek.

Chamberlainnek „Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts” című munkájában megjelentés után nagy vihart vert föl, de nem a tudományos világ háborgott körülötte. A tudórok megrösznyogták a nagy kötetet nagyképtű megállapításaiért, de a politikusok — különösen a jobboldal állók — körülujjongták, mert a könyv tudományosan manifestálta, amit a reakció akart, azt, hogy tudniillik az állami hegemóniát és a gazdasági impériumot bizonyos fajok egyedül és kizárólagosan gyakorolhatják.

Németországban a könyv sokban hozzájárult ahhoz az egészségtelen vitalizmushoz, ami még most is erős akadály a egészséges progresszió kifejlődésének.

Houston Stewart Chamberlain érdekes életpályát futott be. Angliában született 1856-ban. Apja a brit flotta egyik admirális volt, aki fiát Franciaországban neveltette. A fiatal Chamberlain első könyvi francia nyelven jelent meg. Tizenhat éves korában német háziatitót szerzett a mellette, egy fiatal teológust, aki szokatlanul mély hatást tett a fiatal argóra. Nehány év múlva már teljesen átassimilálódva érte magát és ezt a kijelentést tette: „Balkaromat adtam volna érte, ha mint német jöttém volna a világra!”

Kétféle Gentben és Bécsben egyetemi tanulmányai során természettudományokkal foglalkozott, elsősorban növényi fiziológiával, de ehhez nem volt túlságos érdeklődés, főleg zenével kezdett foglalkozni. A bécsi Wagner egyesületben Richard Wagner életművétől tartott felvilágosításokat. A Wagner-családdal különben rokon kötelek fűstek, amennyiben huszonhét éves korában feleségül vette Richard Wagner lányát, Évát. Akkor Bayreuthba vonult vissza és itt élete végéig kizárólag a zenének és irodalomnak élt. A háború elején mint „ellenesleges idegen” kezelte, míg 1916-ban, a háború kelles közepén megszereste a német állampolgárságot. Chamberlainnek ez a lépése is nagy vihart vert föl, amelynek nyomán a megismert Chamberlain sajtó után első etett többrendbeli rágalmas miatt egyre-másra indította a sajtópöröket.

Chamberlain művének — amely egyébként II. Vilmos legkedvesebb olvasmánya még ma is — vezérgondolata azonban nemcsak a germán fajiség reprezentabilis és hatalmi fölénye, hanem az is, hogy a germán faj kitartólag vezeték fejlődése útján az emberiséget. Ez az elmélet természetesen csak új impulzust adott a germán nacionalistáknak, de csak — Németországban. Angliában, noha a könyv megjelent angol nyelven is és erősen terjesztették, sem tudományos, sem politikai irányban nem tett semmiféle hatást.

Egy lett Chamberlain, nyilván avarata ellenére, az antiszemita és karpókeresztetek

cégére. Sok nietschei gondolatot fejtett ki művében, így először azt, hogy a nagy férfiak az emberiiség melet és életet árasztó napjai, ők azok, akik miatt édesem élni a földön, mert minden gondolat, amit mások utának gondolnak, tőlük szabad, ők a kutforrások ők minden szépek és etikai jónak. A magasabb értelemben vett kultúrát nem biz osítja meg a nagy költői és filozófiai művek jelenléte. A

Briand nyílt leveiben hangoztatja, hogy nem vállalt kötelezettséget a Rajna-vidék kiűritésére

Buysson szocialista képviselő lett a francia kamara elnöke

(Páris, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Buysson szocialistát megválasztották a kamara elnökévé. A lapok hangszólják, hogy Buysson igen alkalmas az elnöki tiszttség betöltésére, mert mint elnök többiben miniszterként vezetett a kamara tanácskozásait.

Paris, jan. 12. A francia hivatalos lap mai száma közli Briand levélbeli válaszáat Desjardins képviselőhöz. A külügyminiszter kijelenti, hogy semmiféle kötelezettséget nem vállalt Gentben a Rajna kiűritésére nevez. rőt ez a kérdés nem is képezte megbeszélés tárgyát.

Franciaország Magyarországnak akarja biztosítani a vezérszerepet Középeurópában

Ideges nyugtalansággal kísérik az utódállamok Bethlen római útját. Bekerítő mozdulat Jugoszlávia ellen?

(Budapest, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az összes utódállamokat megépte Bethlen római útja. Belgrádi politikai körökben nagyon élénken kommentálják a megkötendő olasz-magyar barátsági szerződést. Az ellenzék képviselői az adott új helyzetű tanácskoznak Belgrádban. Arról van szó, hogy a parlamentben ismeretsek a külpolitikai helyzetet. A cseh sajtó is élénken foglalkozik Bethlen miniszterelnök római útjával. A „Csezske Szlovo” című lap megállapítja, hogy a helyzet úgy fest, mintha Jugoszláviát be akarnák keríteni. Értelmezhető tehát, hogy belgrádi körökben kínos aggodalommal tekintenek a következő napok eseményei elé. Csehországnak kötelezettsége, — írja

hangsúly e tekintetben azon van, vajjon e művek új életet tudnak-e teremteni, vajjon a mult kincsei át tudják sugározni a jelent és a mába országunk életét tudnának-e lehelni. A német nép három fiában látja a nagy ideált: Kantban, Goetheben és Richard Wagnerben.

Amint etből is látszik, Houston Stewart Chamberlain tanulása főbb vonalaiban nem bolygatja a fajiságot és közvetlenül nem támad azok ellen, akik nem tartoznak az északi fajokhoz, mégis közvetve az ő tanai idétek föl és áleszték ki a politikai fajelméletet, a háború végi és forradalmak utáni politikáknak ezt a rákfenéjét.

H. S. Chamberlain holttestét szardán délután égették el a kőbúrgi krematoriumban.

a lap, — az eseményeket regisztrálni, mert egyrészt Magyarország legközelebbi szomszédja, másrészt Olaszországgal való viszonya olyan, hogy kölcsönösen értesíteniök kell egymást a Középeurópában tett minden külpolitikai létrésről. Ezért közvetve Csehország is érdekelt Bethlen római útjában.

London, január 12. A „Daily Telegraph” megállapítja, hogy az előjel szerint Olaszország érdeklődébe akarja vonni Magyarországot. A lap szerint francia körökben egyre nagyobb tért hódít a Magyarországgal való kiegyezés gondolata. Franciaország hajlandó Középeurópában Magyarországnak biztosítani a vezérszerepet, amelyet eddig Csehország élvezett.

Magyarok közreműködésével reorganizálták a kolozsvári liberális pártot

(Cluj Kolozsvár, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberális párt ismeretesen már évek óta hallatlan erőfeszítéseket tesz, hogy pártszervezetét Erdélyben is kiépítse. Az erdélyi városokban működő liberális organizációk ugyanis csak néhány, főleg a regáltól átkerült román intellektuelt foglaltak magukban, míg az erdélyi román és kisebbségi társadalom és a parasztság körében szakadatlanul folytatott propaganda munka mindaddig sikertelen és hatástalan maradt. Körülbelül két hónapja annak, hogy a liberális párt központi végrehajtóbizottsága kiadta a párt teljes reorganizálásának javaslatát és az ország minden székében való megszilárdítását határozta el.

A propaganda újólag teljes erővel megindult az egész országban. Lepadatu volt kulturális miniszter, a kolozsvári liberális mozgalom elnöke személyesen vezette a párt újjászervezésének munkálatait, amelynek során a propagandát a kisebbségekre is kiterjesztették. Amint azt egyik liberális sajtóorgnum indiszkrétója időnkénti hírtárgyban, a volt kultuszminiszter Kolozsvár magyar és szidó iparos és kereskedő-társadalmának tagjaival is folytatott megbeszéléseket a liberális pártba való belépés ügyében, amelyek — amint azt a ma délutáni újjászervező gyűlésen hírtárgy, — bizonyos mértékig sikerrel is végződtek.

A liberális párt helyi szervezete ma délután öt órára a Banffy palotában gyűlést hívott össze, amelyen Decu volt külügyminiszter, Lepadatu volt kultuszminiszter is megjelentek. A rendelkezésre álló gyűlésen megjelent azonban a legnagyobb meglepetésre Kolozsvár egyéb más pártvezetőkhez tartozó román intellektuális hívtól a város magyar iparos társadalmának több tagja is, akik a mai nap

tól kezdődőleg hivatalosan is a liberális párt keretibe hód tartoznak.

A gyűlést Lepadatu volt miniszter nyitotta meg, majd Blaga kolozsvári automobil vállalati igazgató bejelentette maga és aszabuzs társa nevében a liberális pártba való belépésüket. Az újatban belépők között van dr. Román Valér, a LINO volt vezérítékára, aki röviddel ezelőtt váratlanul lemondott tisztéről és kilépett a cizista-pártból. A legnagyobb meglepetést kelti azonban a magyarság erős részvétele az újjáalakulásban. Az újonnan belépők között vannak Lyda cukrász, Kisfaludi könyvközlő, Martonty szűcs, Csizhegyi vendéglős, Zajzon, Kovács, Frencl és Kolozsvár magyar iparos-társadalmának sok más tagja. Az újonnan belépők között van a regálti származású Braunfeld ékszerész is.

Blaga után Stanca, a kolozsvári görögkeleti püspöki hivatal tisztikarának belépését jelentette be.

A beszédekre Decu volt külügyminiszter válaszolt, aki örömmel üdvözölte a belépőket és reflektált Blaga és Stanca szavaira. A liberális párt — úgy mond — Románia gazdasági talpraállításán, az ország kulturális növényének emelésén dolgozik és e terénnumokon gazdasági történelmi múltjával hivatkozhatatlan érdemeiket szerzett magának.

Ezután áttért a kisebbségi kérdésre. A liberális párt tisztában van arról, hogy a kisebbségi kérdés az országunk nyitott problémáját képezi, amely megoldásra vár. A liberális párt jószakaratul támogatja a kisebbségeket, a kisebbségeknek azonban meg kell érteniök, hogy a román elem támogatása és protezzálása nem jelenti a kisebbségek elnyomását és az egy társadalmi szükségességet.

Je alatt az isnyáarakat illította le sele Ferdi-

en ezért a léte vlásik hamarosan kszik a jelentés az

tölti el az erdélyi barátait és igazolja st egy jól vezetett es mozgalom és a titása szempontjából

rabbit

vó állásának l-sz- özli a kisenevi vá- adét. A beszéd a

A tekintetas polgár- nélküli buszon- azatikos költségek.

MIKOR HA VÁD- vesedőknek. A t A-onak, hogy kedelmi ishoiát gyanis a keres- segélyt elvesz- okra hártit át. t a fizetését és tola. Ezt a de- lő, sőt tovább y egyik legjobb

százalékkal, ha z UJ KELET elvényével vásárol

Hlába keresi

legnagyobb slágereket, ha nem ismeri ezeket!

A csók elszáll Tangó, Sánta kutyá chisemy, Savoy Blues, Puquoi Charleston, Astoria Tango, Tango Nocturne

MORAVETZ-kiadás.

Mindenütt kaphatók.

Darabja 36 lel.

Spanyolországban katasztrófális, Európa többi részében enyhe lefolyású az influenza-fajrvány

A Népszövetség egészségügyi bizottságának hivatalos jelentése

(Genf, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A spanyol, olasz, belga, dán, holland, norvég, svéd, svájci és cseh egészségügyi intézmények jelentése alapján a Népszövetség egészségügyi bizottsága kiadta az első jelentést a nátha-lázról. Megállapítja, hogy a megbetegedések igen tekintélyes számúak, de elég enyhe lefolyásúak.

A német birodalom egészségügyi hivatala január 8-iki dátummal az: jelenté, hogy Németországban tulajdonképpen influenza járvány nincs, bár különböző megbetegedések igen nagy számban fordultak elő Berlinben. A kórházba felvett betegek száma

január eleje óta emelkedett, de a légzőszervi és a influenza megbetegedések száma nem nőtt.

Ezzel szemben a spanyol egészségügyi intézmények felmondják a szolgálatot. Az ország közeli jeteit körbezárás alkották át, a halálos áldozatok száma igen nagy. Egész Spanyolországban órási pánik van. Az egész országban a legszigorúbb óvintézkedéseket tették meg.

Madridi jelentések szerint Spanyolországban a helyzet sokkal súlyosabb mint azt gondolni lehet. A madridi lakosság egyharmada betegedett meg spanyolnáthában.

A francia külügyminisztérium catolija, hogy hozzájárult volna O tó magyar királya való koronázásához

(Páris, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „New Herald“ Bécsből kelt jelentést közli, mely szerint H. D. Burg O tó királya koronázása sokkal hamarabb bekövetkezik, mint általában gondolják, mert Z. C. királyné legutóbbi párisi látogatása idején alkalmas talált arra, hogy Fresco-szobának O tó királya valóságos ellenkezését előszólalassa. A lap ezután ill. éves forrásra hivatkozva megcáfolja ezt a hírt és közli, hogy a francia külügyminisztérium nem tárgyalt a magyar trónörökös kérdéséről, annál is inkább, mert a kiránság államok szerződésleg kötelezték megukat arra, hogy O tó királya választása esetén fegyveresen is közbe lépnek.

Fontos egészségügyi törvényjavaslatok a parlament előtt

A közegészségügyi minisztérium törvényjavaslatokat készített el az elméleti és gyakorlati közegészségügyi problémákat megoldó intézmények felállításáról és a fogászati gyakorlat kérdésének végleges rendezéséről

(Cluj-Kolozsvár, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament Bar. C. nyil. sz. sz. e. alut egész lejtője készült el az új törvényjavaslatok, amelyeknek jó része a január 20-iki megnyitói ülés után nyomban a két Hsz. asztalra kerül. A készülő felbecsült törvényjavaslatok között valamennyi minisztérium reprezentálva van. Különös érdeklődésre tarthatnak számot a törvényjavaslatok közül azok, amelyek a közegészségügyi és népjóléti részterületre vonatkoznak és amelyek teljesen új alapokra helyezik az ország legfontosabb közegészségügyi apparátusait. E nagy kérdésekre javaslatok közül egyelőre háromnak készült el teljesen a szövege.

Intézet az egészségügyi problémák kutatására

Az első törvénytervezet az egészségügyi és közegészségügyi intézet szervezéséről intézkedik. A minisztérium ezt az intézetet saját hatáskörében kívánja megszervezni azáltal, hogy az intézetet kellő tudással rendelkező specialistákat képezzen ki az ország egészségügyi és népjóléti szervezeteinek szolgálatára. A javaslat az új intézetben egyetemen kívánja a bukaresti egyetem közegészségügyi laboratóriumát, a közegészségügyi és népjóléti minisztérium központi vegyi laboratóriumát, valamint a bukaresti közegészségügyi tanfolyamokat.

Az új intézet munkaprogramját a javaslat a következőkben körvonalozza: A járványoktan tanulmányozása és tanítása, a fertőző betegségek elleni védekezésük kutatása, az élelmezés egészségügyének, az ipari egészségügynek, az egészségügyi mérési technikáknak, a népjóléti, népbiztosítási és ipari balasztbiztosítási problémák kutatása. Tanulmányozni fogják az elméleti tárgyakon kívül a statisztikát, demográfát, valamint a közegészségügyi adminisztrációt.

Az új intézet vezetője a bukaresti egyetem mindenkor közegészségügyi tanára lesz. Az intézet hallgatói három kategóriára oszlanak, 1. abszolút orvos-hallgatók, vagy orvosdoktorok, akik közegészségügyi specialisták kívánnak lenni, 2. egészségügyi segédzsempézés és végül orvos-nővérképzés, akik számára a tulajdonképpeni közegészségügyi tananyagot adják elő.

Az „Egészség Háza“

Az egészségügyi és közegészségügyi intézet

megalapítása mellett a minisztérium másik törvényjavaslata a nagyfontosságú közegészségügyi és népjóléti problémák gyakorlati megoldásának elősegítésére „Egészség Háza“ névvel új intézmény felállítását írja elő. A minisztérium ennek a nagyfontosságú intézménynek működtetéséről várja az ország egészségügyi és népjóléti viszonyainak lényeges ismeretét, mert ennek az intézetnek amellett, hogy egyik legfontosabb feladata az országos viszonyok tanulmányozása, irányító, segítő és bizonyos tekintetben kényszerítő hatásra is lesz és így a közelebbi időben szükségesnek mutatkozó egészségügyi és népjóléti intézmények felállításához a fenntartásához nemcsak a rendelkezésével, pontos tervekkel, utasításokkal és előadásokkal kell járulnia hozzá, hanem, ha intézkedéseiket végrehajtásához szükséges, ugyancsak az intézményekhez, mint az Egészség Háza fogja felállítani a közelebbi városok vagy megyék területére, amelyeknek kötelezettsége volna a kívánt intézmények megvalósítása. A felállítás költségeivel pedig az Egészség Háza meg fogja terhelni az illető megyék, városok vagy falvak költségvetését.

A tömegek egészségügyi nevelése

Az Egészség Házának hatáskörébe fog tartozni különböző gyógyintézetek felállításával, a vízvezeték-csaornázás és lakás egészségügyéről való gondoskodás, de emellett arra is súlyt fektet, hogy magánszféra közegészségügyi és jóéti intézmények felállítására hangolja. Ebben a munkában a minisztérium az „Egészség Háza“ hoz beosztott propagandát és statisztikai szolgálata fog segíteni, valamint a gyakorlati megvalósításokhoz részletes tervekkel készítő műszaki igazgatóság is.

Jelentős eredményt jelent az „Egészség Háza“ a közegészségügyi adminisztráció szempontjából is. Az eddigi nehézkes és avult módszereken alapuló állami közegészségügyi adminisztrációt élelmezés, mozgékonyabb és sokkal korszerűbbé teszi az új intézmény beállítása. Fontos feladat lesz az „Egészség Háza“nak a tömegek egészségügyi nevelése is, amire nálunk eddig igen kevés súlyt fektettek.

Uj egészségügyi intézmények

Az Egészség Házának vezetője adminisztratív címet fog viselni és munkájában az alrendőrök és egy több tagból álló bizottság segíti, amely bizottságba a minisztérium közegészségügyi és népjóléti vezérigazgatója mellett

az ország egyetemének közegészségügyi tanára, a bukaresti egészségügyi és közegészségügyi intézet megint, a romániai városok közegészségének kiállítását és számos specialista vezér részt. Az Egészség Háza tevékenysége sikerül, ez érdekében minden megyében, városban és községben közegészségügyi bizottságok fogantassanak, hogy az Egészség Háza céljait megvalósítsák előrelépés.

Az intézet szükséges anyagi bázisát a parlament által megszavazott költségvetés különféle takszáka bevezetésével kívánja a tervezet biztosítani. Ezeket a takszákat főképpen magánegészségügyi intézmények, (szanatóriumok, laboratóriumok, rendelők stb.), gyógyszerárak, drogériák, illatszertárak stb. engedélyezése, vagy áthelyezése f-jében rögzítik ki az Egészség Háza javára. Ezekben az intézetekben kívül azonban más jövedelmi források is megállapít a törvénytervezet, amelyeknek felszólalása azonban tulajdonosan hosszadalmas volna.

Véglegesen rendezik a fogászati gyakorlati ügyet

A harmadik közegészségügyi törvénytervezet az egyetemi fogászati oktatóról és a fogászok helyzetének végleges rendezéséről híván rendelkezik. Közvetlenül, hogy mennyi szakembernek voltak kiéve egy tizenhat éves régi és egy állítólag rosszul értelmezett 1923 évi törvényes intézkedés miatt a fogászok, és még a kolozsvári egyetemen fogorvosoknak kiképzett gyakorlati orvosok is igen sok kellemetlenséggel kellett megküzdjenek.

Az új törvényjavaslat most végleges rendet kíván teremteni ebben a kérdésben. Fogorvosok kiképzésre orvos-hallgatók számára a bukaresti egyetemen rendszeres fogászati oktatást állít be három tanfolyammal. Ugyancsak a nem orvos-fogászok ügyét is rendezni úgy hogy számukra először és utóbb egy tizenöt hónapos tanfolyamot szervez. A tanfolyamon részt vehetnek mindazok akiknek korábbi fogászati gyakorlatra jogosító oklevelük van, valamint azok a fogászok, akik a felülvizsgálatot követően 1924-ben az ilyen gyakorlati eltiltást. A tanfolyam végén elbíralt hallgatók három hónap múlva újra visszahozhatják, ha azonban ez a vizsga elbíraltak úgy korlátozott fogászati gyakorlatot nem gyakorolhat, csupán fogorvosok mellett mű- és technikusok lehetnek. Ugyancsak végleg elvesztik a korlátozott fogászati gyakorlatra való jogukat azok is, akik az 1924 évi vizsga bizottság előtt elbukáltak és az új törvényjavaslat által szervezett tanfolyamra nem ír tartoznak be.

Aranyér

„Anusol“ Soedecke

Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobban elismert szer egy ze il alkalmazás, biztos siker, mind a fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyulad, sebés és vérző helyeket. Art. im. s. a. k. árt. részektől mentes, reggel és este egy kapszka tesz a v. g. be. bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható.

Gyár címe: **Go-decke & Co.**
Chem. Fabr. k. Leipzig
Raktár **F. H. Mee** Bucarest
Calea Griviței 61

— Egyhavi lakó költözés...
— A Coni...
— Övintézk...
— Románia...
— Alapítan...

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
 Péntek: Álarcosbál (Athanasiu fellépésével).
 Vasárnap: (Matic) Pillsngóhiszeszony.
 Hétfő: Bolygó hollandi (Athanasiu fellépésével).

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Hajtóvadászat. A legszenzációsabb színházi műsorszámot szokott csak olyan lény, a közönség minden rétegére kiterjedő érdeklődés megelőzni, minő a szombati premierre iránt tapasztalható. Bob herceg, Gül Baba, Aranyvirág ezrűbcek legújabb operettjét fogják bemutatni igen gondos előkészületek után, parádés színpontozásban. Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár, Leővey László, Mester Tibor fogják a szerepeket játszani. A pénztár árusítja már a jegyeket az öt első előadásra.

Vasárnap délután kabaré Schimayék föllépésével. Vasárnap fél 8-kor i en gazdag műsoru kabar előadás lesz. Schimayék legújabb a legváltozatosabb műsoruk keretében fognak föllépni. Paál Judith ragyogó új attrakciókkal fog szerepelni és két új kabarévígjáték is színpadra kerül.

Heti műsor

Csütörtök: Bejádár (Jucilás előadás, 50-édeszer. Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolnay, Ihász Aladár. Napibérlet 37 szám B. Sorozat 228.)

Péntek: Cirkuszhercegnő (15-édeszer. Karácsonyi, Tolnay és Ihász Aladár. Bérletszűnet. Sorozatszám 229.)

Szombat 2-kor: 3 fősvány (Nyolcadik ifjúsági előadás Rendkívül olcsó helyárak. Előadó tanár Dr. Császár Károly. Sorozat 230.)

Szombat 8-kor: Hajtóvadászat (Operettjűdonság, először. Lengyel Irén, Neményi, Tolnay és Ihász Aladár. Premierbérlet 37. szám. Sorozatszám 231.)

Vasárnap d. u fél 8-kor: Farsangi vidám kabaré, Schimay Harmony Four artista művészek föllépésével. Vígjátékok, tréfák. Paál Judith táncol. (Rendes helyárak. Sorozat 232.)

Vasárnap 5-kor: Cirkuszhercegnő (Karácsonyi Li, Tolnay, Ihász Aladár. Rendes helyárak. Sorozatszám 233.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Hajtóvadászat (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihász Aladár. Bérletszűnet. Sorozat 234.)

Hétfő: Hajtóvadászat (Napibérlet 38 sz. A. Sorozat 235.)

Kedd: Hajtóvadászat (Napibérlet 38 szám B. Sorozatszám 235.)

Szerda: Hajtóvadászat (Bérletszűnet. Sorozat 237.)

Butor Hálószoba, szép, jó és olcsó. **Siabold Fűlöp** butorgyárában **Timisoara, II., Távirda-u. 19. sz.**

Összegöngyölhető faszőnyegek horganyozott huzallal szőve. Cementezett helyiségek, fürdőszobák folyosók borítására. Minden méretheben gyártja. **Flesch** Lt. E. Teodorul. 8. árajánlattal szolgál.

UNDERWOOD
 egyváltós Portable- és irodai gép
85 dollár.
 A világ legjobb és legtokéletesebb írógépe. — Vezérképviselő: **Office Equipment Company, Oradea.** Cluj-i képviselő: **"Hermes" Irodaberendezési Vállalat, Str. Radu 4.** Telefon: 11-01.

KÖZGAZDASÁG

A termelés olcsóvá tételére rendezkedik be az erdélyi ipar

Minimálisra csökkentik az üzemi költségeket és megszorítják az eladási feltételeket. Az olasz-román szerződés várható hatása

(Cluj-Kolozsvár, január 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok a gazdasági vezetők, akik a napi horizonton túlra is el tudnak látni, éppúgy, mint a kereskedelem terén, az iparban sem várnak lényegesebb javulást 1927-re. Az általános bajok okozója ugyanis az ipari termelésben szintén a nyomozható tökéletlenség. Ezen a téren a külföldi konkurenciájuk sem hozhatunk enyhülést, mert ezeknek az a tendenciája, hogy csak bizonyos állami vállalkozások, illetve intézmények reorganizálására fognak szolgálni, nem pedig egy új bankjegykibocsátás fedezetül, holott csak egy új emisszió hozhat friss vérkeringést a gazdasági életbe.

De ha a külföldi tőke be is vonulna a magángazdaságba, annak hatása egy év alatt nem lesz érezhető még.

A fogyasztóközönség vásárlóképessége a minimálisra csökkent.

Az a belföldi gyáripárt arra készíti, hogy komolyabb exporttermelésre gondoljon. Külföldön azonban egyre jobban kihangsúlyozódik egyfelől a termelés, másfelől az áru olcsóbbodásának tendenciája. Ez olyan nehézségeket gördít egy esetleges export utjába, melyekkel a romániai ipar nem tud megbirkózni. Ennek tudható be, hogy az elmúlt év folyamán különösen a romániai fa és petróleum ugyszólván teljesen bizonyult régi piacra, sőt félni lehet, hogy más iparágak is leküzdhetetlen versenybe fognak ütközni külföldön.

Ezt a veszedelemet nem fogja kiparizálni a készülő vámterfifa sem, amely háiba jön a belföldi ipar védelmére, ha annak még a publikálása előtt

Románia olyan kifejezetten ipari államok-

Megszűntetik a vasúti kocsiengedély ezévi kedvezményeket. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi miniszter értesítette a CFR vezérigazgatóját, hogy haladéktalanul megszünteti a vagonengedélyezési kedvezményeket és a vasúti kocsik az igénylések sorrendjében bocsátandók rendelkezésre. Megállapították ugyanis, hogy az állomásokon konstans áru felhalmozás a rendszertelen és privilegizált vagonkiutalásoknak tulajdonítható.

Ipari áramtelepek engedélyezése. A legfőbb energiabizottság legutóbbi ülésén a következő iparvállalatok részére engedélyezte különböző termoelektrikus berendezések létesítését: Aranyosgyéresi Ágyagipar Rt. két 30 lóerős gémmotor, Rosca Demeter szelvényei malomtulajdonos 75 lóerős hőtelep, Fajár Áron brádi malomtulajdonos 16 lóerős áramfejlesztő.

kal köt kereskedelmi szerződéseket, mint például Olaszország és valószínűleg Csehszlovákia.

Az olasz kereskedelmi szerződés alapja előreláthatólag az lesz, hogy a román gátona és petróleumexportjának megkönnyítése ellenében Olaszország, amely kimondottan ipari előnyöket keres a keleti piacokon, olyan kedvezményeket fog kapni, hogy azok következtében a belföldi ipar egyes ágai el fognak várszni. Az országot elárasszák majd a gyenge minőségű, de olcsó olasz textilrukkal és más iparcikkekkel, amelyek meg fogják fojtani a hasonló cikkek gyártó romániai iparágakat.

A külső és belső nehézségek sorozata és a helyzet javulásának kilátástalan volta arra készíti a belföldi, különösen pedig az erdélyi és bánáti iparvállalatokat, hogy a lehetőségek szerint minél jobban leápitsek a rezájúkat. Ez a tendencia egyre nagyobb méreteket ölt és legutóbb is Erdély két nagy iparvállalatánál jelentős munkás- és tisztviselőbocsátások voltak. A racionalizálási folyamat máink főtapja az, hogy

az összes iparvállalatok olcsó tőkeforrásokat igyekeznek biztosítani maguknak,

amelyeket leginkább magas kamattételi bankhitelek kifizetésére fordítanak. Ezzel egyidejűleg arra is törekednek a gyárak, hogy a hiteltelepésnél minimálisra csökkentsék a riskót. Ennek érdekében az egyes szakmák saját információs irodákkal igyekeznek távolítani maguktól a rosszul fizető vevőket, egyúttal pedig megszorítják az eladási feltételeket is, mert sokszor még a bizonyítványi áruk is veszélyben vannak.

Iparpártolási kedvezményt kapott a "Monitorul Oficial" január 11-iki számában megjelent minisztertanácsi határozat alapján Ferhas Mezősi és Rozenthal Gyula Kolozsváron létesítendő hímzőgyára.

Kongresszust tartanak februárban a textilipargyereskedők. Bukaresti jelentés szerint a romániai textilipargyereskedők februárban országos kongresszust fognak tartani. Ebből az alkalomból egységes áruhitelvezéssel feltételeket fognak megállapítani és rendezési szabályokat fogadósítani a rosszhihezű adósok ellen. A kongresszus napirendjén még a következő kérdések kerülnek megvitatásra: a konkurrencia csökkentése, az alkalmazottak és utazók angarszállásának szabályozása, fekete lista hűrzése a rosszul fizető vevőkről és a részletfizetések megszüntetése.

Tőzsde

A piac kissé ellanyhult, inkább árukiadást volt, még Bukarestből is.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Paris	Sukarevi	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		arizsa	szálat						
Zürich	3705-3715	518 3/4	51887	485	3710	11027	13694	651	1928
Newyork	191-192	2518 1/2	2517 3/4	2615	191	57170	71610	8376 1/2	—
London	993-996	2057 1/2	2057 1/2	12275	992	2774 1/2	3446	16387	485 1/4
Paris	765-770	2200	2199	106 1/4	773	2270	2621	134 1/2	396 3/4
Milano	810-820	1534 1/2	1534 1/2	75	820	2415	2988	14312	424
Prága	568-571	9060	9060	—	569	1693 1/2	2103	—	296 1/2
Budapest	3365-3375	912 1/2	912 1/2	—	3370	—	12414	591275	—
Belgrád	338-345	272 1/2	272 1/2	1325	330	1006 1/2	1249 3/4	5955	176 3/4
Bukarest	—	57 1/2	57 1/2	—	—	297 1/2	378	1785	52 3/4
Vasó	—	7307 1/2	7307 1/2	—	2170	6340	3787	37487	—
Bécs	3705-3715	12315	12350	—	2710	8052 1/2	—	475 3/4	—
Berlin	4575-4580	—	—	—	4560	18570	16885	800 1/2	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 272 1/2, Paris 1325, Budapest 297 1/2, Bécs 37800, Prága 1785.

